afgiftekantoor : 2140 borgerhout 1

geonieuws

maandblad van de
mineralogische kring antwerpen v.z.w.
23(8), oktober 1998

in dit nummer :
het kipawa-complex, canada
internet-nieuws
geo-nieuws kort

mineralogische kring antwerpen vzw

Oprichtingsdatum : 11 mei 1963
Statuten : nr. 9925, B.S. 17 11 77
Zetel : Ommeganckstraat 26, Antwerpen
BTW-nummer : 687 082 474
Wettelijk depot : Kon. Bib. België BD 3343
Verschijningsdata : maandelijks, behalve in juli en augustus.
Redakteur en verantwoordelijke uitgever : H. DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, mikrofilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Betalingen

Belgie :	**kontributie :**	bankrekening 789-5809102-81
	andere betalingen :	bankrekening 789-5809102-81 of postrekening 000-1155095-19.
Nederland :	**alle betalingen :**	girorekening (NL) 51 91 10 (betalingen in gulden).

Al deze rekeningen staan op naam van M.K.A. v.z.w., Marialei 43, B-2900 Schoten.

NUTTIGE ADRESSEN

* **BALCK F.**, Rustoordlei 58, B-2930 Brasschaat. Tel. 03/651 58 79
  Bestuurder.
* **BENDER H.**, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03/440 89 87.
  Bestuurder, sekretaris, ledenadministratie.
* **BENDER P.**, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03/440 89 87.
  Bestuurder, technische realisatie Geonieuws.
* **CORNELIS G.**, Schijfstraat 81, B-2020 Antwerpen. Tel. 03/238 62 62.
  Bestuurder, mineraal van de maand, jeugdwerking, excursies.
* **DILLEN H.**, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas. Tel. 03/770 60 07. E-mail : dillen@glo.be
  Bestuurder, redakteur Geonieuws.
* **EMMERMANN A.**, Lobbesplein 12, B-2640 Mortsel. Tel. 03/455 19 77. E-mail : barbarossa@glo.be
  Werkgroep technische realisaties, werkgroep fluorescentie.
* **JENSEN J.**, Petrus Delenstraat 3, B-2390 Westmalle. Tel. 03/311 73 47.
  Uitleendienst, Werkgroep Fotografie.
* **OP DE BEECK E.**, Churchilllaan 38, B-2900 Schoten. Tel. 03/658 54 34.
  Vergaderingen RVB.
* **PAUWELS M.**, Boskouter 70, B-2070 Burcht. Tel. en fax 03/253 13 79.
  Samenaankoop. Bankrekening 833-4694067-10 t.n.v. MKA vzw / Samenaankoop.
* **PELCKMANS H.**, Cardijnstraat 12, 3530 Helchteren. Tel. 011/526793. E-mail pelckmans.h@js.mil.be
  Organisatie vergaderingen, contacten met sprekers.
* **REYNDERS H.**, Van de Reydtlaan 5, B-2960 Brecht. Tel. 03/636 06 06.
  Aktiviteiten Sint-Job-in-'t-Goor.
* **ROGIEST G.**, Prins Kavellei 86, B-2930 Brasschaat. Tel. 03/652 02 32.
  Bestuurder, ondervoorzitter, public relations.
* **SCHUYBROECK E.**, Karel de Vle straat 11, B-2030 Antwerpen. Tel. 03/542 40 87.
  Bibliotekaris.
* **TAMBUYSER J.** Jan Samijnlaan 37, B-2100 Deurne. Tel 03/325 03 93
  Determinatiedienst.
* **TAMBUYSER P.** Surmerhuizerweg 23, NL-1744 JB Eenigenburg. Tel. 00 31 226 394231.
  Fax 00 31 226 393560. E-mail : mineral@xs4all.nl. Werkgroep edelsteenkunde. WWW.
* **VAN GOETHEM L.**, Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne. Tel. en fax 03/321 50 60.
  Opvang nieuwe leden, public relations, vertegenwoordiging stads- en provinciebestuur.
* **VAN HEE P.**, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. en fax 03/645 29 14. E-mail : pvanhee@glo.be
  Bestuurder, voorzitter, koördinator beurzen en tentoonstellingen.
* **VAN HEE-SCHOENMAEKERS A.**, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. en fax 03/645 29 14.
  Penningmeesteres. E-mail : pvanhee@glo.be
* **VERCAMMEN A.**, Palmanshoevestraat 21, B-2610 Wilrijk. Tel. en fax 03/827 32 11.
  Exposantenadministratie Minerant.

E-mail adres : mineral @ xs4all.nl **URL (WWW) : http://www.xs4all.nl/~mineral/index.html**

Titelpagina
Het Kipawa-complex, Québec, Canada : mineralen zoeken per kano.
Foto Georges Claeys.

mka-kalender

Vrijdag 2 oktober 1998

Maandelijkse vergadering in Sint-Job-in-'t-Goor, in het Kultuurcentrum Reinaert, Eikenlei 41 te 2960 Sint-Job-in-'t-Goor, om 20.30 h.

De etiquette van de (mineralen-)etiketten
voordracht
door de heer Herwig PELCKMANS

Vrijdag 9 oktober 1998

Maandelijkse vergadering in zaal "OP-SINJOORKE" van de Vlaamse Jeugdherberg, Eric Sasselaan 2 te Antwerpen (d.i. langs de Singel/E17, tussen uitrit 4 en 5). Openbaar vervoer : tram 2 of 4.

19.30 h gelegenheid tot transakties, identifikaties, tombola, afspraken voor privé-ekskursies, raadplegen van de biblioteek, uitleendienst of... gewoon een gezellig babbeltje... Als mineraal van de maand worden deze maand specimens van ***eudialyt, aggreliet en vlasoviet*** aangeboden (zie artikel in dit nummer).

20.00 h

De mineralen van Nieuw-Zeeland
voordracht
door de heer Ko JANSEN

Zaterdag 10 oktober 1998

Vergadering van de ***werkgroep edelsteenkunde*** in het lokaal Ommeganckstraat 26 te 2000 Antwerpen, van 9.30 tot 12.00 h.

Practicum. Agaat is zonder twijfel de meest bekende vertegenwoordiger van de chalcedoon variëteiten. De alternerende banden van verschillende dikte en kleur kunnen aanleiding geven tot mooie en merkwaardige patronen die elke verzamelaar boeien. Paul VAN WASSENHOVE vertelt er ons op deze vergadering meer over.

beurzen en tentoonstellingen

Beurzen vóór 18/10/1998 : raadpleeg het vorige nummer van Geonieuws op pp. 166-168.

04 10 DE HAAN. Atlanta Hotel, Koninklijke baan 34. 10-18 h.
13e MINERAMA-beurs van ACAM (Schoten).
Info : Mevr. S. Swaenen, Hoge Kaart 73, 2930 Brasschaat. Tel. 03/6517926.

18	10	NL	**AMSTERDAM.** De Boelenlaan 46, 1082 LR Amsterdam (Wijk Buitenveldert, in de buurt van het RAI-station. Mineralen- en fossielenbeurs van Stichting Gea. 10-17 h.
23-24	10	CZ	**PRAAG.** Kulturhuis Eden. 12-17 h/10-16 h. Beurs (M)
23-25	10	SL	**BEGUNJE.** Galerija Avsenik, Begunje na Gorenjskem. 10-18 h. Beurs (M).
24-25	10	F	**CERNAY (Elzas, 68).** Complexe Sportif. 9-19 h. Beurs (M).
24-25	10	F	**REIMS.** Champagnekelder Jacquart, 5 rue Grosset. 10-19 h. Beurs (M-F).
24-25	10	D	**TAUBERBISCHOFSHEIM.** Stadthalle. 10-18/11-17 h. Beurs (M-F).
24-25	10	I	**CESENA (FO).** Quartiere Cesuola, Via Ponte Abbadesse 449. Beurs (M-F).
24-25	10	F	**LE MANS (72).** Complexe Culturel du C.E. Renault, 20 rue du Spoutnik. *Ruil*-beurs.
24-26	10	A	**LINZ.** Volkshaus Bindermilch. 14-19/10-18/10-17 h. Beurs (M).
25	10	D	**DARMSTADT.** Orangerie, Bessunger Str. 10-17 h. Beurs (M-F).
25	10	D	**MARBURG.** Bürgerhaus Marburg-Cappel. 9-17 h. Beurs (M-F).
25	10	D	**OBERTSHAUSEN.** Bürgerhaus. 9-17 h. Beurs (M-F).
25	10	D	**TRAUNSTEIN.** Chiemgauhalle. 9-17 h. Beurs (M-F).
25	10	D	**WUPPERTAL-ELBERFELD.** Fuhlrott-Museum en VHS. 10-17 h. Beurs (M-F).
25	10	NL	**ARNHEM.** K.A.B. Gebouw, Rosendaalsestraat 27. Beurs.
25	10	NL	**BREDA.** Het Turfschip, Chasseveld 15. Beurs.
25-26	10	A	**KLOSTERNEUBURG.** Babenberghalle. 10-17 h. Beurs (M-J-E).
29-01	10	D	**MUNCHEN.** Messegelände. 9-18 h. Beurs. 29-30 voor "vaklui".
31-01	10	D	**BRAUNSCHWEIG.** Freizeitzentrum, Nimesstrasse 2. 13-18/11-16 h. Beurs (M-F).
31-01	10	D	**FRANKFURT-BORNHEIM.** 9-18 h. Beurs (M-J-F-boeken)
31-01	10	GB	**SUDBURY-ON-THAMES.** Renbaan Kempton Park. 10-17 h. Beurs.
31-01	10	CH	**ZURICH.** Kongresshaus. 11-18/10-17 h. Beurs
31-01	10	F	**SURGERES (17).** Salle du Castel Parck. Beurs.
01	11	D	**GELNHAUSEN-ROTH.** 9-17 h. Beurs (M-F).
01	11	NL	**ZUTPHEN.** Hanzehof, Coehoornsingel 1. 10-17 h. Beurs (M-F-J).
01	11	NL	**ROTTERDAM.** Holiday Inn Hotel, Schouwburgplein 1. Beurs.
06-08	11	CZ	**TISNOV.** Sokolovna zaal. 14-19/9-17/9-16 h. Beurs (M).
07	11	CH	**AARAU.** Ladenstrasse Telizentrum. 8-17 h. Beurs (M).
07	11	D	**MAGDEBURG.** Klub Otto-von-Guericke, Hegelstr. 3. 10-16 h. Beurs (M).
07	11	CH	**AARAU.** Ladenstrasse Tellizentrum. Beurs (M). 8-17 h.
07	11	NL	**PURMEREND.** Partycentrum "De Doele", Koemarkt 56. Beurs.
07-08	11	D	**DORTMUND.** Westfalenhallen 2, 2N en 3. Beurs (M).
07-08	11	CH	**CHUR.** Kirchgemeinde Brandis. 10-17 h. Beurs (M).
07-08	11	D	**ENNEPETAL.** Haus Ennepetal. 10-18/11-17 h. Beurs (M-E).
07-08	11	F	**ILLKIRCH-GRAFFENSTADEN.** Salle des fêtes municipale. 9-19/9-18 h. Beurs (M-F).
07-08	11	F	**LES PENNES MIRABEAU (13).** Salle Tino Rossi. Beurs.
07-08	11	F	**CHATELLERAULT (86).** Salle Camille Pagé. Beurs.

07-08 11 LIEGE. 27ste Intermineral (A.G.A.B.), Palais des Congrès. 10-18 h.
Info : De heer Michel HOUSSA, Avenue des Marteleurs 21, 4100 SERAING. Tel. 04/3362360.

07-08	11	B	**MONTIGNY-LE-TILLEUL.** Foyer Culturel, 1 rue Wilmet. 9-18. Ruil-beurs (M-F).
07-08	11	D	**STUTTGART-FELBACH.** Schwabenlandhalle. 11-18/10-17 h. Beurs (M-F).
07-08	11	A	**WIEN.** Kongresshaus, Margaretengürtel 138. 10-16 h. Beurs.
08	11	D	**AUGSBURG.** tsv-Halle. 11-17 h. Beurs (M-F).
08	11	NL	**ENSCHEDE.** "Vrijhof", Universiteit Twente, Hengelosestraat. 10-17 h. Beurs (M-F).
08	11	D	**HILDESHEIM.** Parkhotel Berghölzchen. 9.30-17 h. Beurs (M-F).
08	11	D	**LANDHUT.** sporthalle ETSV-09. 11-18 h. Beurs (M).
08	11	A	**MICHELDORF.** Volksschule. 9-17 h. Beurs (M-F).
08	11	D	**SCHAAFHEIM-MOSBACH.** Mehrzweckhalle. 9-17 h. Beurs (M-F).
08	11	D	**WESEL.** Niederrheinhalle. 11-17 h. Beurs (M).
08	11	A	**YBBS.** Volksheim. 9-17 h. Beurs (M).
13-15	11	D	**BERLIN-CHARLOTTENBURG.** Messegelände. 10-18 h. Beurs (M-F-E).
13-15	11	F	**LYON (69).** Espace Tête d'Or, 103 Bd. de Stalingrad. Beurs.
14	11	D	**BAD KOSEN.** Hotel "Schöne Aussicht". 9-15 h. Ruil-beurs (M).
14	11	D	**BONN.** Dottendorferstraasse 41. 11-17 h. Beurs (M-F).
14	11	D	**HEILBRONN-BÔCKINGEN.** Bürgerhaus, Kirchsteige 5. 10-17 h. Beurs (M-F).
14-15	11	F	**ANGERS (49).** Greniers Saint Jean. Beurs.
14-15	11	A	**GLOGGENITZ.** Festsaal Hotel Loibl. 10-17 h. Beurs (M).
14-15	11	D	**HEIDENHEIM.** Schlossgaststätte. Beurs (M-F).
14-15	11	A	**KLAGENFURT.** Gemeindesaal St. Ruprecht. 10-18/10-17 h. Beurs (M).
14-15	11	A	**KORNEUBURG.** Stadtsaal, Rathausplatz. 9-17 h. Beurs (M-F).
15	11	D	**BRETTEN.** Sporthalle "Im Grüner". 10-17 h. Beurs (M).
15	11	NL	**ECHT.** 10-17 h. Beurs (M).
15	11	NL	**OSS.** D'n Iemhof, Sterrebos 35. Beurs.
15	11	NL	**LEIDEN.** Groenoordhallen, Willem de Zwijgerlaan 2. Beurs.
15	11	D	**KASSEL.** Kulturhalle Niedervellmar. 10-17 h. Beurs (M-F).
15	11	A	**LANGENLOIS.** Josef-Rucker-Volksschule. 9-17 h. Beurs (M).
15	11	CH	**BERN.** BEA Expo Bern, Hallen 4+5. 9-18 h. Beurs (M).
20-22	11	GR	**ATHENE.** Hotel Royal Olympic, 28-32 Diakou Street. Beurs (M-F-J-E).
20-22	11	USA	**PHOENIX.** Civic Plaza, Hall C, 3rd St / Washington St. Beurs (M-F-J-E).

Internationale beurs van mineralen en fossielen
21 november 1998, van 10 tot 17 uur

geode

Develsteincollege
Develsingel 5
NL-3333 LD Zwijdrecht
Info : + 31 182 538 539

22 11 BERCHEM. Alpheusdal. INTERGEM - ACAM (Schoten).
Info : Mevr. S. Swaenen, Hoge Kaart 73, 2930 Brasschaat. Tel. 03/6517926.

Hoewel deze beurzenkalender met de grootste zorg wordt samengesteld neemt de redaktie van Geonieuws geen enkele verantwoordelijkheid met betrekking tot de juistheid van de gegevens. Vooraleer een reis te ondernemen om een beurs te bezoeken raden wij U aan kontakt op te nemen met de organisatoren of de gegevens op een andere manier te verifiëren. Gegevens m.b.t. de organisatoren van beurzen kan U in de meeste gevallen bekomen bij het sekretariaat of de redaktie van Geonieuws.

Gebruikte afkortingen :

M	*mineralen*	*F*	*fossielen*
S	*schelpen*	*E*	*edelstenen*
J	*juwelen*		

beurs of andere manifestatie in België

internet-nieuws

We mogen nu wel stellen dat een nieuw communicatie-medium stilaan onze samenleving overrompelt : het Internet. De Mineralogische Kring Antwerpen is er door het initiatief van Paul Tambuyser, vanaf het prille begin bijgeweest, met een van de eerste home-pages in het genre. Het succes dat dit initiatief kent, met tot nu toe reeds tienduizenden "bezoekers" bewijst dat dit geen gadget of uiting van snobisme is, maar een haast onuitputtelijke bron van informatie, ook op het vlak van onze hobby.

Daarom zullen we vanaf nu af en toe een rubriek "Internet-nieuws" in Geonieuws opnemen, met nieuwtjes omtrent sites en diverse andere Internet-aangelegenheden. Bent u zelf nog niet aangesloten op het Internet ? Geen nood : met enige fantasie kunt U op diverse plaatsen informatie op het Internet opzoeken (instituten, universiteiten, bibliotheken en zelfs café's : de zogenaamde "cyber-café's").

Maar ook voor wie helemaal niet Internet-minded is zal deze rubriek nuttige informatie bevatten : we zullen ook de inhoud samenvatten en waar mogelijk en bekend "gewone" contact-adressen opgeven.

Een opmerking toch : het Internet is vaak heel actueel, maar dat heeft ook zijn nadelen : soms zal de informatie waarover we het in Geonieuws hebben al van het Internet verdwenen zijn. We proberen voor Geonieuws enkel die sites te vermelden die de moeite waard zijn, en die o.i. ook enigszins "stabiel" zijn.

Deze keer signaleren we enkele sites die een bezoek waard zijn. Over onze eigen site, te vinden op ***http://www.xs4all.nl/~mineral/index.html*** zullen we het hier nu niet hebben, onder het motto "goede wijn behoeft geen krans" (of... "eigen lof stinkt..." ?).

The spar box : International calcite collectors association
URL : http://www.rockhounds.com/icca/

Niet alleen in België, maar ook in de USA is calciet blijkbaar een geliefd mineraal. Omwille van de meer dan 600 verschillende kristalvormen, een hele reeks kleurnuances, associaties en pseudomorfosen, en tienduizenden vindplaatsen, hebben zich heel wat verzamelaars specifiek toegelegd op het verzamelen van calciet-specimens. Er is zelfs (al sinds 8 jaar !) een vereniging van calciet-verzamelaars, de ICCA (International calcite collectors association), met een tijdschrift "The Spar Box" dat trimestrieel verschijnt. Het bevat nieuws over alle denkbare aspecten van calciet : vindplaatsen, kristallografie en morfologie, ruilen, beurzen en tentoonstellingen, nieuws van leden, ledenlijst. Er zijn momenteel leden uit Australië, België (maar helaas nog niemand van de MKA), Canada, Groot-Brittannië, Finland, Duitsland, Nieuw Zeeland, Zuid-Afrika en de Verenigde Staten.

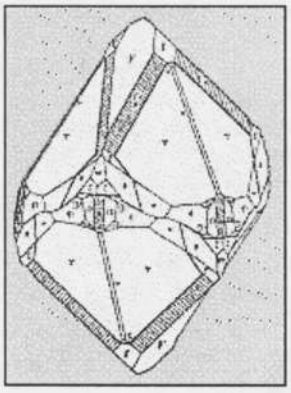

Wie geïnteresseerd is kan terecht via de hogervermelde URL,

ofwel per brief bij Dr. Morton Metersky, 725 Cheryl Drive, Warminster, PA 18974, USA. De jaarlijkse kontributie bedraagt slechts 12 USD (ongeveer 450 BEF). Zijn e-mail adres is metersky@aol.com.

Mineral cleaning for amateurs
URL : http://members.aol.com/jhbnyc/minclean.htm

Deze pagina is een onderdeel van de home-page van John Betts Fine Minerals, en bevat een artikel vol praktische tips over het reinigen van mineralen. In de aflevering die op 14/8/1998 op het net stond ging het over het gebruik van oxaalzuur, mierenzuur, mechanische methoden (tandenborstel, tandenstokers, ultrasoon reinigen, zandstralen, miniatuur pneumatische beiteltjes, hoge-druk reinigers) en de Waller oplossing.

MAS/MILS CD-ROM
URL : http://members.aol.com/gaim/forsale.htm

Sommigen onder u hebben misschien reeds gehoord van de MAS/MILS CD-ROM. Deze CD-ROM bevat informatie over 221000 mineralen-vindplaatsen (voorkomen, afzettingen, mijnen, verwerkingsinstallaties). MAS/MILS is de afkorting van "Minerals Availability System/Mineral Industry Location System". Op de CD-ROM staat ook de nodige public domain software voor opzoekingswerk en gebruik van de zoekresultaten. De CD-ROM was oorspronkelijk alleen verkrijgbaar via de US Geological Survey, maar omdat de originele versie uitgeput is en niet meer "herdrukt" wordt, werd de inhoud ervan door de overheid vrijgegeven, m.a.w. de CD-ROM mag naar hartelust gekopieerd en verspreid worden. De software die op de CD-ROM aanwezig is, is wel heel ouwbollig : het is een vrij oud DOS-programma. Maar de eenvoud van het systeem maakt het ook zeer toegankelijk en doorzichtig : in de US heeft iemand de databank zelfs helemaal compatibel gemaakt met de Delorme Street Atlas !
De databank werd wel niet specifiek opgesteld voor mineralenverzamelaars, maar voor professionele mineralogische en mijnbouwkundige exploratie-doeleinden. Het is wel heel nuttig om oude vindplaatsen terug te vinden, die in de moderne literatuur niet of nauwelijks aan bod komen.
Wie de CD-ROM wil bestellen kan dat doen door 15 USD (d.i. ongeveer 550 BEF) te betalen aan de heer Gary KINDEL, 1021 Jones Ave., Braddock, PA 15104, USA.

Een foto van Uw achtertuintje... op het Internet : de Microsoft TerraServer
URL : http://www.terraserver.microsoft.com/

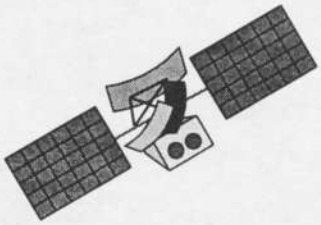

Deze databank met satellietfoto's bevat vele terabytes aan informatie (1 terabyte, TB = 1000 GB of 10^{12} bytes). Via namen van gemeenten, rivieren, streken of ook door inzoomen op een on-line wereldkaart kun je van vele plaatsen op aarde op een gebruiksvriendelijke manier satellietfoto's bekomen met een resolutie van 20 meter ! Niet het hele aardoppervlak is op die manier op te vragen, maar het grootste deel van België bv. zit er al in. Je kunt zulke foto's, die je zelf op maat samenstelt, aankopen een paar 100 BEF per foto), en dan krijg je een afdruk met een pracht van een resolutie. Je kunt ook zelf downloaden, met een iets minder, maar toch nog altijd spectaculair resultaat !

mineraal van de maand
aggreliet, eudialyt en vlasoviet
van kipawa, canada

d. macfarlane, k.l. currie, j. gittins
vertaling en samenstelling
georges claeys

Inleiding

Dat Canada een bijzondere plaats in mijn hart veroverd heeft is bij velen bekend, daarom is het ook niet verwonderlijk dat ik er terug aandacht aan besteed. Naar aanleiding van een nieuwe ontsluiting neem ik jullie ditmaal mee naar Kipawa,Témiscamingue, in het noordwesten van de provincie Quèbec

Het is een waardevol natuurgebied, bevloeid door de Kipawa rivier, die vertrekt uit een groot merengebied. De boorden van de meren zijn afgezoomd met grillige rotspartijen afgewisseld met maagdelijk witte stranden. Op een der eilanden is er een unieke geologische site met zeldzame mineralen waaronder eudialyt, een mooi donkerrood mineraal.

Kipawa is bereikbaar via Témiscamingue over goed berijdbare wegen zowel vanuit Montréal als vanuit Toronto. In Témiscamingue win je best ter plaatse informatie in hoe het verder moet per boot. Enige ervaring om te varen is vereist wanneer je zelf een boot huurt. Eastview Logde is 4 km van Kipawa verwijderd, en biedt een waaier aan mogelijkheden voor een rustig zomerverblijf.

Figuur 1. Geografische sitering van het Kipawa complex (Quebec, Canada)

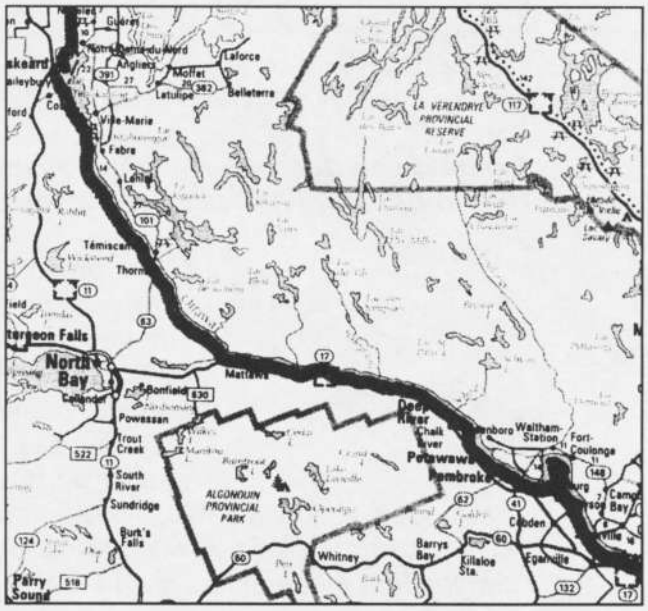

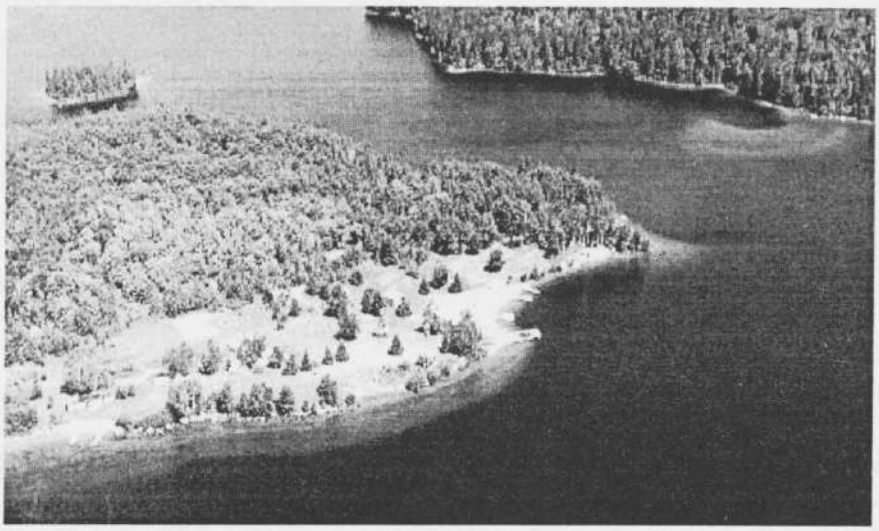

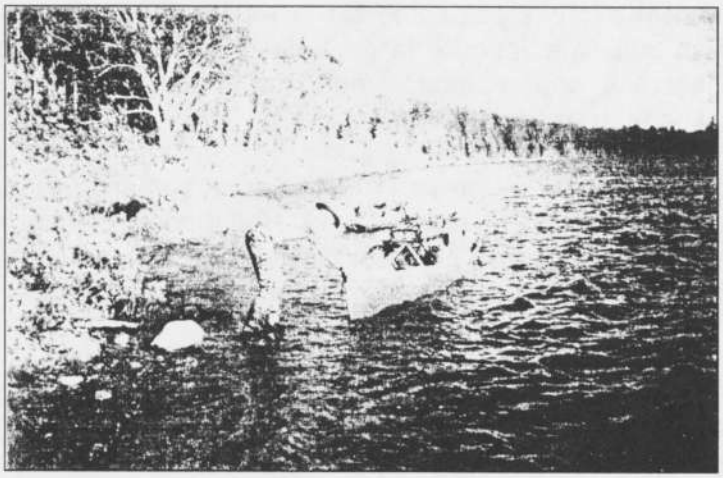

Figuur 2
Idyllische plekjes in de omgeving van het Kipawa-meer

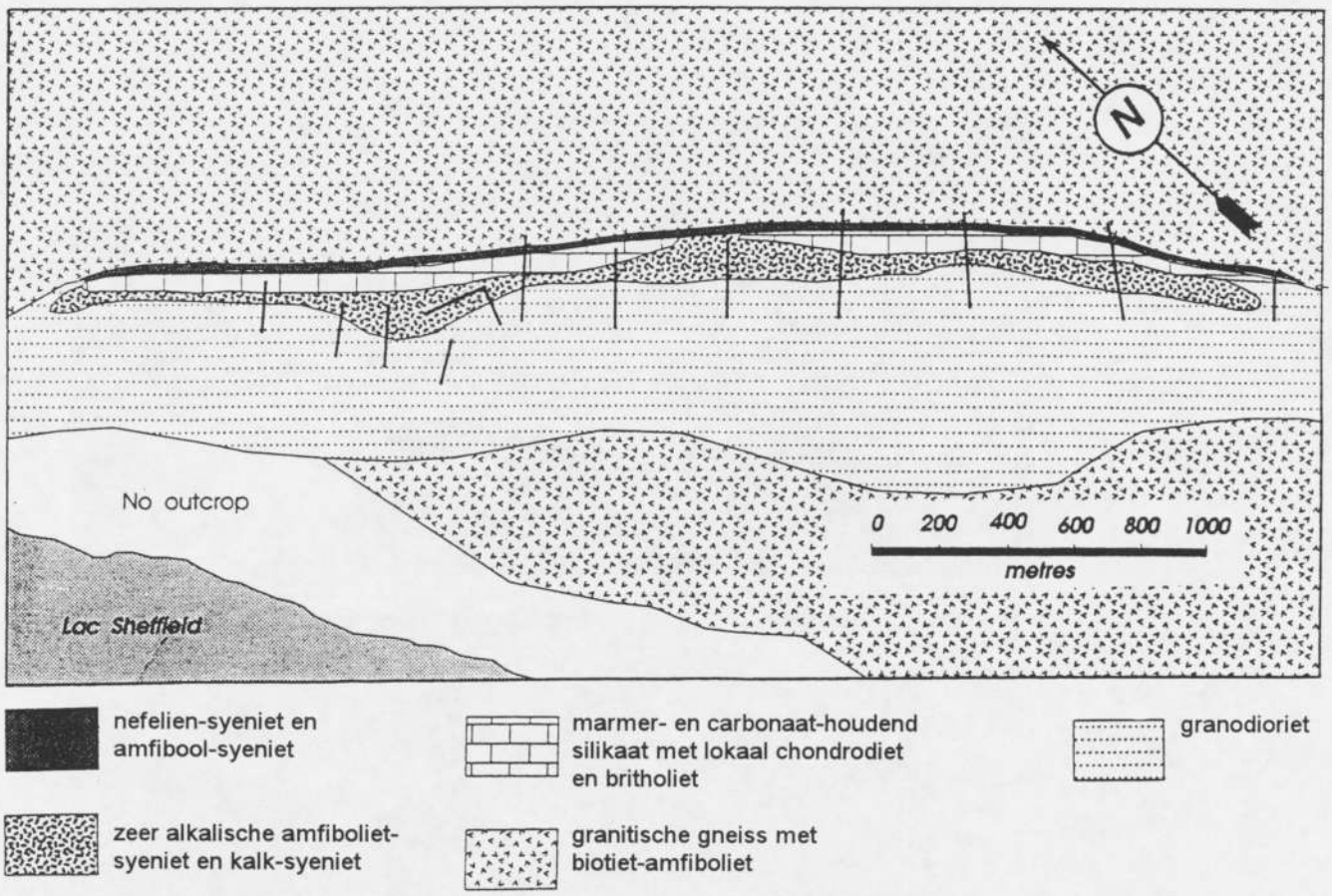

Figuur 3 : Geologie van het ontsloten gebied.

Geologische introductie

Gesteenten onderverzadigd aan siliciumdioxide, met een verhouding (Na+K)/Al > 1.1, vormen twee belangrijke complexen in Oostelijk Canada : Red Wine en Mont-Saint-Hilaire. Deze massieven bevatten grote hoeveelheden acmiet, arfvedsoniet, eudialyt en een hele reeks zeldzame Na-Zr en Na-Ti silicaten. Een derde, veel kleiner voorkomen van zulke gesteenten in de buurt van Kipawa, Quebec, is tamelijk onbekend, hoewel heel wat onderzoekers aandacht hebben besteed aan de ongewone en zeldzame mineralen die er voorkomen.

Het gebied van Kipawa ligt in het noorden van de provincie Grenville, aan de noordelijke flank van het Canadese schild. Het Kipawa syeniet complex ligt midden in een stapel tectonische platen, die naar het noordwesten werden opgestuwd, langsheen het contact van een laag gesteenten uit het Proterozicum aan de zuidkant, en een laag uit het Precambrium in het noorden.

In het noorden, structureel gezien onder het syeniet complex, komen vooral massieve tot gneiss-achtige biotiet-hoornblende granodiorieten en kwarts-monzonieten voor. In het zuiden en zuidoosten, structureel boven de syeniet, domineert een licht geplooide biotiet trondhjemiet, maar een discontinue band van kwartsiet, veldspaat-kwartsiet en gneiss strekt zich uit van Lac Sairs tot aan het Ile La Tortue. Twee marmer aders, minder dan 5 m dik, komen voor ten westen van Lac Sairs. De afzetting van zeldzame-aard mineralen is reeds sinds meer dan 30 jaar bekend, maar pas sind in 1997 de ontsluiting werd

Figuur 4. Het voorbereidende werk: plaatsen van dynamietpatronen. Foto D. Macfarlane

blootgelegd werd de relatie tussen de verschillende mineralisaties duidelijker.

De sekwentie ziet eruit als volgt (van onder naar boven) :
(1) mylonitische granodioriet
(2) syeniet
(3) marmer
(4) zeer basische, donkere syeniet
(5) zeer basische kwarts-syeniet en granitische gneiss

Dit is de enige bekende plaats waar de syeniet in contact is met de marmerlaag. Dit contact is door Unocal Canada over een lengte van zowat 1500 m blootgelegd. De marmer is er grofkorrelig en bevat naast calciet, ook wat flogopiet, tremoliet, diopsied en grafiet. Het bovenste laagje, zo'n 15-30 cm dik, bevat veel oranje chondrodiet, en britholietkristallen tot 3 cm. Het bovenste contact is gekarakteriseerd door lenzen van massieve, korrelige diopsied-flogopiet en diopsied-pyroxeniet tot 3 m dik. Deze marmer-silicaat lenzen bevatten grote kristallen van een inktblauwe alkali-amfibool en overvloedig paarse fluoriet.

Diopsied-gesteenten gaan over in donkere syeniet, waardoor een hele waaier van texturen ontstaat, van massief, pegmatitisch en fluoriet-rijk tot zeer dunne schisteuze bandjes. Eudialyt komt voor als concordante aders van eudialyt-aggreliet, en als korrels tot een paar cm. Hiortdahliet, mosandriet, vlasoviet en gittinsiet komen voor in metamorfe afscheidingen. Al deze mineralen vormen plaatselijk kristallen van meer dan 5 cm, en schijnen geconcentreerd te zijn langsheen de randen van het marmer-silicaat gesteente. In de donkere syeniet komt maar zo'n 20 % veldspaat voor. De dikte van de donkere syenietlaag is maximaal 5 m, hoewel door de plooien de laag hier en daar dikker schijnt.

Er komen nog meer erg zeldzame mineralen voor, en nog een zestal nieuwe mineralen wachten op een naam. De massieve brokken fluoresceren sterk onder korte golf UV-licht, met een fraai kleurenpalet als resultaat.

Figuur 5.
Het resultaat na hard labeur : mooie eudyaliet met aegyrien.
Foto Darrell Macfarlane.

Mineralogie

De syeniet kern bestaat vooral uit vertweelingde albiet, doorkruist met perthiet en met variërende hoeveelheden nefelien. De mafische mineralen bevatten richteriet, een grasgroene tot bruinzwarte aegyrien, en biotiet. De mafische mineralen bevatten vaak talrijke, maar zeer kleine insluitsels van veldspaten. Geen enkel monster dat werd onderzocht vertoonde nog enig spoor van een plutonische textuur. Zowel de kaliumveldspaat als de plagioclaas komen voor in aders, en zijn overgroeid door albiet. De kwarts is gerekristalliseerd, en komt voor als aggregaten van kleine korrels. De mafische mineralen vertonen spectaculaire overgroeiingen en doordringing van biotiet en Ca-amfibool met riebeckiet en acmiet.

De mafische mineralogie van de zeer basische donkere syeniet is ongewoon. De blauwe amfibool is magnesio-richteriet met een MgO-gehalte dat tien keer hoger is dan dan van de nefelien-syeniet. De amfibolen, biotiet en de meeste minder voorkomende mineralen bevatten vrij veel fluor.

In de zeer basische donkere syeniet, vooral in de pegmatitische afscheidingen, komen een groot aantal erg zeldzame mineralen voor. Sommige komen zo frekwent voor, dat zij

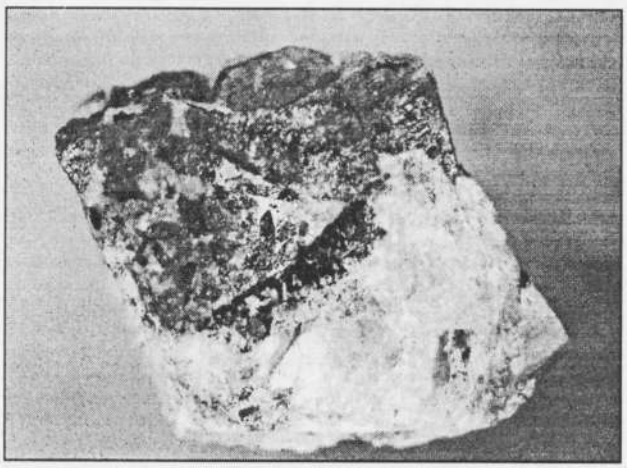

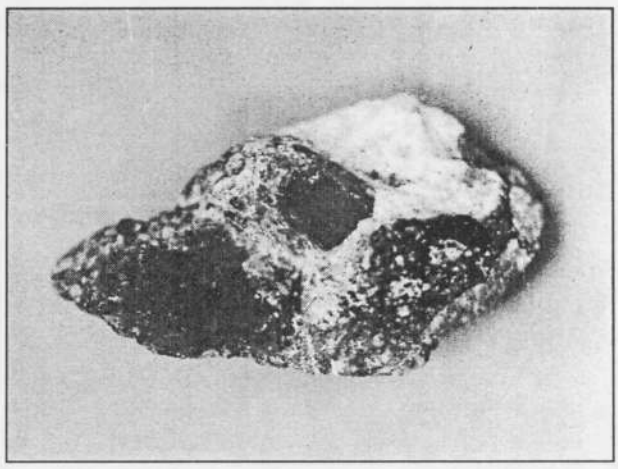

Figuur 6.
Eudyaliet met aegyrien van Kipawa, Quebec, Canada

(lokaal) tot de gesteentevormende mineralen kunnen gerekend worden.
Agrelliet vormt geplooide lenzen van grote, tabulaire kristallen tot meer dan 2 cm lang. Ze komen vaak samen voor met eudialyt, dat roze tot wijnrode kristallen vormt tot 30 cm groot. Miseriet komt in gelijkaardige omgeving voor, maar is duidelijk bruiner dan eudialyt. Vlasoviet vormt aders tot 5 cm dik in de kwarts-syeniet, in de nabijheid van de donkere syeniet. Mosandriet vormt beige tot honigbruine prismatische kristallen tot 10 cm lang. Het komt voor als afscheidingen aan de rand van marmer-silicaat-gesteenten, verspreide korrels in schisteuse donkere syeniet, en eerder zelden als adertjes in kwarts-syeniet.

Magmatische contactzones bevatten fijnkorrelige veldspaat, kristallen van biotiet en calciet. Er komt ook meestel riebeckiet in voor die in later stadium omgezet is in acmiet.
De mineralisatie is vrij ongewoon en is ook terug te vinden in zeer basische syenieten in Scandinavië.

Omdat het een vrij massief gesteente is zijn vrijstaande kristallen in kleine holtes uiterst zeldzaam. Tot op heden werden geen grote open holtes aangetroffen.

De volgende mineralen komen er voor :

aegyrien	eckermanniet	molybdeniet-3T/-2R	spinel
agrelliet	eudialyt	mosandriet	steacyiet
anatase	fluorapatiet	muscoviet-3T/-1M	talk
apophylliet	fluoriet	nephelien	thoriet
augiet	galeniet	omphaciet	titaniet
bariet	gittinsiet	opaal	uraanpyrochloor
biotiet	graphiet	pectoliet	vlasoviet
britholiet-(Ce)	hiortdahliet	phlogopiet	zircoon
britholiet-(Y)	humiet	pyriet	
calciet	ilmeniet	kwarts	
catapleiiet	microklien	richteriet	
diopsied	miseriet	sfaleriet	

Daarenboven komen er nog 11 mineralen voor waarvan op dit ogenblik exacte gegevens ontbreken en er wordt verder onderzoek naar verricht.
Bepaalde kontaktzones van dit complexe gesteente bevatten minuscule deeltjes van zeldzame mineralen, en in sommige van deze gevallen leidt zelfs onderzoek via analytische elektronenmicroscopie niet tot een bevredigend resultaat

Beschrijving van de mineralen

Agrelliet

Chemische formule	Na $Ca_2Si_4O_{10}F$
Kleur	Wit, grijs-wit tot lilagrijs.
Hardheid	5 - 5.5
Kristalstelsel	triklien
Kritalhabitus	langwerpig vlakke tabulaire kristallen Uitstekende splijting, met op de splijtvlakken een parelmoerglans.
Omgeving	korrelig dieptegesteente, hoofdzakelijk in nefelien - syeniet
Begeleidende mineralen	microclien, aegyrien, nefelien
Ander vindplaatsen	geen.
Fluorescentie	lange golf : zwak tot matig (wit-lila) korte golf : sterk (lilaroze)

Britholiet

Chemische formule	$(Ce,Ca)_5(Sio_4,Po_4)_3(OH,F)$
Kleur	honingkleurig, beigebruin, transparant.
Hardheid	5
Kristalstelsel	prismatisch, hexagonaal in kruisvormige groepen.
Kristalhabitus	compacte- en opeengepakte aggregaten, prismatische kristallen.
Uitzicht	glasglans.
Omgeving	voorkomend in korrelige dieptegesteente, hoofdzakelijk in nefelien-syeniet met contact-metamorfose
Begeleidende mineralen	microclien, aegyrien, nefelien
Andere vindplaatsen	Quèbec (Canada), Groenland, Kola (Rusland), Duitsland, Italië
Fluorescentie	geen

Eudialyiet

Chemische formule	$Na_4(Ca,Ce)_2(Fe,Mn,Y)ZrSi_8O_{22}(OH,Cl)_2$
Kleur	bruin, rood-bruin, kardinaalrood, rozerood.
Hardheid	5 - 5.5
Kristalstelsel	trigonaal, rhomboëdrisch
Habitus	tabulaire kristallen in matrix of massief in het gesteente.
Uitzicht	breuk oneffen en brokkelig na splijting.
Omgeving	in korrelig dieptegesteente, hoofdzakelijk in nefelien-syeniet
Begeleidende mineralen	microclien, aegyrien, nefelien
Andere vindplaatsen	Montana, Arkansas (USA), Quèbec (Canada), Noorwegen, lerland , Kola (Rusland).
Opmerking	oplosbaar in zoutzuur.

Miseriet

Chemische formule	$K(Ca,Ce)_6Si_8O_{22}(OH,F)_2$
Kleur	roze tot lila, roodbruin, rood, transparant
Hardheid	5.5 - 6
Kristalstelsel	triklien
Kristalhabitus	massief, vezelig , korrelig, compacte- en opeengepakte aggregaten, prismatische kristallen.
Uitzicht	glas- tot parelmoerglans.
Streepkleur	wit
Omgeving	in korrelig dieptegesteente, hoofdzakelijk in nefelien - syeniet
Begeleidende mineralen	microclien, aegyrien, nefelien
Andere vindplaatsen	Magnet Cove, Arkansas (USA), Kola (Rusland), Dara-Pioz massief (Tadzhikistan).
Fluorescentie	geen.

[Mosandriet]

Verweringsproduct van rinkiet, dat meestal ook rinkoliet, johnstrupiet en lovchorriet bevat.

Chemische formule	$(Na,Ca,Ce)_3(TiSi_2O_7(F,OH,O)$
Kleur	honingkleurig, geel tot groen beige, beigebruin tot roodbruin, transparant.
Hardheid	5
Kristalstelsel	monoklien
Kristalhabit	lang-prismatische kristallen in compacte aggregaten, soms tabulair
Uitzicht	glasglans.
Omgeving	voorkomend in korrelig dieptegesteente, hoofdzakelijk in nefelien-syeniet pegmatiet
Begeleidende mineralen	microclien, aegyrien, nefelien
Andere vindplaatsen	Mont Saint-Hilaire (Canada), Julianehaab (Groenland), Langesundfjord (Noorwegen), het Chibiny en Lovosero massief (Rusland) en Transvaal (Zuid Afrika).
Fluorescentie	geen.

Vlasoviet

Chemische formule	$Na_2Zr\ Si_4\ O_{11}$
Kleur	kleurloos, licht honingkleurig, transparant
Kristalstelsel	monoklien en triklien (cfr. Am. Min. 46, 1202 (1961) !)
Hardheid	6
Kristalhabit	korrelvormige kristallen tot 1,5 cm.
Uitzicht	vetglans, bij splijting zijdeachtige glasglans.
Omgeving	contactzones tussen pegmatiet en fengiet in basisch gesteente
Begeleidende mineralen	microclien, albiet, aegyrien, amfibool, eudialyt, nefelien.
Andere vindplaatsen	Vavnbed gebergte, Lovozero massief, Kola, Rusland en ook in brokken afkomstig van een vulkaanuitbarsting op het eiland Ascension.
Fluorescentie	Korte golf : verweerd materiaal fluoresceert sterk oranjegeel

Bibliografie

Currie, K.L Gittins, J., (1993) "Premilary report on peralkaline silica-undersaturated rocks in the Kipawa syenite gneiss complex, Western Quebec"; in Current Research, Part E; Geological Servey of Canada, Paper 93-1E, pp. 197.205, Department of Geology, University of Toronto, Toronto, Ontario M5S 1A1

Dankwoord

Met dank aan Prof. Picard, Darrell Macfarlane en Tony Gordian voor de bereidwillige medewerking. De foto's zijn van Darryll Macfarlane en Georges Claeys.

Geonic Mineralen Collectie

Voor de hall, living en vitrinekast:
Esthetische en dekoratieve stukken
Bergkristal, van enkelkristal tot museumstukken, Arkansas, USA
Amethist, Agaat, Toermalijn, Brazilië
Apophylliet, Gyroliet, Heulandiet, Mesoliet, Skoleziet, India
Aquamarijn, Granaat, Topaas, Toermalijn, Lapis lazuli, Pakistan, Afghanistan
Charoiet, Rusland

Voor de verzamelaar:
Mineralen van klassieke vindplaatsen
Augelite, Wardiet, Lazuliet, Cubaniet en mineralen van andere vindplaatsen in Canada
Danburiet, Seleniet, (Gips) en mineralen van andere vindplaatsen in Mexico
Astrophylliet, Stelleriet, Zilver, Goud en mineralen van andere vindplaatsen in GOS

Voor de systematieker:
Meer dan 400 verschillende mineralen van beroemde vindplaatsen:
Kola (GOS), Mont Saint Hilare (Canada),
Monte Somma (Italië), Reichenbach (Duitsland)

Henricus Bracqstraat 10, B-9030 Mariakerke (Gent)
Tel. +32 (0)9 227 32 10
Fax +32 (0)9 227 66 04

geo-nieuws kort

Nieuwe ontginningen in Mexico

In Penoles/Naica, Mexico, is men onlangs op een zeer groot nieuw ertslichaam gestoten dat rond deze tijd in productie moet gaan. Bij de voorbereidingen van de mijnbouwactiviteiten geraakten reeds een aantal mooie specimens van sulfide-mineralen en van fluoriet op de markt.

Het ertslichaam draagt de romantische benaming "# 5087 chimney". Het werd ontdekt eind 1996. De ertsen bestaan uit massieve sulfiden met vrij grote holtes waarin zich mooie kristallen konden vormen. 5087 bevat 750000 ton erts, met zo'n 200 g/ton zilver.

Het ertslichaam is interessant om twee redenen : het is groot genoeg om gedurende een paar jaar spectaculaire specimens te produceren, en het rijke sulfidische erts heeft de exploitanten ertoe aangezet de omgeving verder nauwkeurig te onderzoeken. In de omgeving werden omvangrijke afzettingen van anhydriet gevonden. De meeste specimens van Naica met kleurloze tot lichtgroene fluoriet met galeniet en sfaleriet, en eventueel met pyriet, chalcopyriet en calciet-rhomboëders die dit jaar op de markt kwamen zijn wellicht van deze vondst afkomstig, en de juiste vindplaatsaanduiding zou moeten zijn : # 5087 chimney, 640 level, Naica mine, Naica, Chihuahua, Mexico.

Bron : Mineral News 14(4), 4 (1998) en 14(5), 2 (1998), Peter K.M. Megaw.

[Rik Dillen]

Coeruleolactiet is niet meer...

Coeruleolactiet van de type-vindplaats Rindsberg, Katzenellnbogen, Nassau, Duitsland, en van verschillende vindplaatsen in Brazilië en de USA, werd opnieuw onder de loepe genomen. Men kwam tot de conclusie dat coeruleolactiet in feite een mengsel is van koperhoudende planeriet met crandalliet, dat daarenboven ook nog geassocieerd is met varisciet en/of wavelliet. De mineraalnaam coeruleolactiet werd dan ook gediscrediteerd, en zal in de toekomst uit de "Glossary" verdwijnen.

Bron : Lapis 23(6), 54 (1998), Stefan Weiss.

[Rik Dillen]

Sturmaniet versus charlesiet

Sturmaniet-kristallen, afkomstig van de N'chwaning II mijn in Zuid-Afrika, zijn qua structuur en samenstelling wat ingewikkelder dan men op het eerste gezicht zou vermoeden.

In feite werd na de beschrijving strictu sensu nog nooit zuivere sturmaniet gevonden. Sturmaniet-kristallen bevatten meestal zones met ettringiet, charlesiet en/of thaumasiet. Voor de verzamelaar is er geen andere mogelijkheid dan de specimens gewoon "sturmaniet" te blijven noemen, want zonder micro-analytische technieken is nauwkeurigere identificatie onmogelijk. Andere mineralen die samen met sturmaniet voorkomen zijn hausmanniet, hematiet, sphenoidale manganiet-kristallen, galeniet, calciet, kutnohoriet, rhodochrosiet, gips, bariet, celestien, vonbezingiet, gaudefroyiet, bultfonteiniet, andradiet, grossulaar en henritérmièriet.
Geen paniek dus, gewoon "sturmaniet" !

Bron : "Minerals of South Africa", B. Cairncross, R. Dixon, the Geological Society of South Africa, Johannesburg, 1995.

[Rik Dillen]

Fossiel hout van Hoegaarden/Kumtich

In verscheidene clubbladen verscheen een waarschuwing die we u ook niet willen onthouden. Zoals de meeste Belgische verzamelaars weten werd er vooral in het begin van de jaren 70, massaal fossiel hout gevonden in de streek van Hoegaarden en Kumtich, in de buurt van Tienen. Stukken tot 1 m groot werden opgegraven. Het gefossiliseerd hout, afkomstig van moeras-cypressen, dat zo goed geconserveerd is dat celstructuren en jaarringen nog goed kunnen worden herkend, komt voor in het Boven-Landiaan, en is dus 55 miljoen jaar oud.

Wat is nu het probleem ? Verzamelaars hebben (alweer !) zoveel schade aangericht aan akkers en holle wegen, dat de plaatselijke landbouwers en het Bestuur van Bruggen en Wegen moesten ingrijpen, met een algemeen verbod tot gevolg. Overtreders riskeren naast een fikse boete dat ze de toegebrachte schade moeten vergoeden en dat eventueel zelfs hun voertuig in beslag kan worden genomen. Er zijn geruchten dat het prijskaartje kan oplopen tot meer dan 100 000 BEF. U bent gewaarschuwd !

Bron : Tellus-krant, 1998

[Rik Dillen]

Reuze-kwartskristal in Tessino, Zwitserland

In september 1997 werd het tot nu toe grootste bergkristal in Tessino (Zwitserland) gevonden. Sinds 18 december 1997 wordt het tentoongesteld in het Naturhistorisch Museum van Lugano. Het kristal weegt meer dan 150 kg, en werd gevonden bij de Valleggia-gletsjer in het Bedretto-dal door Remo Guerra en Dante Donati. Niet jaloers zijn : je had het toch niet in je rugzak gekregen !

Bron : Schweizer Strahler 11(5), a23 (1998)

[Rik Dillen]

boekbesprekingen

The Manganese Adventure (The South African Manganese Fields)

B. Cairncross, N. Beukens, J. Gutzmer, Department of Geology, Rand Afrikaans University, PO Box 524, Auckland Park 2006, Johannesburg, South Africa. Gesponsord door de Associated Ore & Metal Corporation Limited, Republic of South Africa, 1998, ISBN 0-620-21235-7 (21471-6-collectors item). Engelstalig, 22.2 x 30.2 cm, 236 pp. Prijs 90 USD (+ 15 USD voor verzending)

Een tweede boek over Zuid-Afrikaanse mijngebieden, weerom van de hand van o.a. Bruce Cairncross, wat schijnbaar garant staat voor kwaliteit. Het zal zelfs een collectors item worden gezien er maar 1200 exemplaren werden gedrukt waarvan 1000 voor verkoop. Dit werk is een eerbetoon aan Guido Sacco, geoloog ondernemer en exploitant, van de ons bekende Postmasburg en Kalahari mijnen zoals o.a. de AMOSAL N'Chwaning I en II en werd dan ook door zijn eigen firma (nu onder leiding van zijn zoon Desmond Sacco) gesponsord. Deze mijnen zijn bij ons bekend voor de uitstekende *RHODOCHROSIET, ETTRINGIET en INESIET* specimens, zijn typelocaliteit van een tiental andere mineralen en hebben uiteindelijk nog fraaie exemplaren van andere mineralen voortgebracht.

De eerste 43 pagina's beschrijven het belang van mangaan en de historiek van het ertsrijk gebied. Dan volgen een geologisch overzicht van het "Kalahari Manganese Field" en van het "Postmasburg Manganese and Iron Ore Field", alles uitstekend geïllustreerd met schema's en schetsen. De paragenese van de mineraal-voorkomens en hun vorming wordt eveneens goed beschreven. Het geologische deel eindigt met een vergelijking van twee verschillende mangaanerts-voorkomens. Merkwaardig is het feit dat bij de mineralen nergens chemische formules worden vermeld.

Dan volgt het avontuur in de mineralogie van deze gebieden, alles geïllustreerd met uitstekende foto's. Vele van de getoonde specimens komen uit de verzameling van D. Sacco, de man die uiteraard aan de bron zat (wat altijd een voordeel is), en is dan ook juist daarvoor interessant :het geeft een idee wat hij verzamelde.

Het boek is ook deze keer niet goedkoop, een 4.000,- BEF, maar weerom zijn prijs waard! Geïnteresseerden kunnen misschien nog snel bestellen, via telefax 00 27 11 489 2309 of via e-mail : bc@na.rau.ac.za. Opgave van uw creditkaart en vervaldagnummer bij de bestelling vergemakkelijkt alles. Maar, informeer toch maar of er nog exemplaren beschikbaar zijn (tel : 00 27 11 489 2313).

Tot slot nog even dit. Desmond Sacco, die ook voor medelid Willy Israel geen onbekende is, is begin jaren 70 bij ons thuis op bezoek geweest. Toen was hij hier om bij mijn vader dioptaas (van Tsumeb) te ruilen of te slijten. Mangaanmineralen bood hij toen nog niet aan. Inmiddels is hij dus voorzitter van het consortium dat de "Manganese Fields" exploiteert.

[P. Van hee]

The F. John Barlow Mineral Collection

F. John Barlow (Managing Editor) Robert W. Jones and Gene L. LaBerge (Associate Editors). Sanco Publishing, Appleton, Wisconsin, 1996. 4to (30.3 x 22.5 cm). harde linnen kaft met stofomslag, 408 pp., met 570 kleurenfoto's, ISBN 0-9653510-0-9. Prijsindicatie 170 USD.

Wanneer we dit boek openslaan dan merken we meteen al dat we hier met een erg luxe werk te maken hebben. Dat mag ook wel voor de prijs van ongeveer 7700 BEF (inclusief verzendingskosten). Het verder bladeren in dit boek bevestigt deze eerste indruk. De ene prachtige kleurenfoto volgt op de andere en telkens wordt een mineraalspecimen afgebeeld waar de meeste verzamelaars enkel maar van kunnen dromen. Overigens zijn het niet zomaar mooie kleurenfoto's, maar ze vertegenwoordigen het werk van 's werelds meest bekende mineralenfotografen (o.a. Jeff Scovil, Nelly Bariand, Olaf Medenbach, Harold en Erica Van Pelt).

Van wie is dit bijzondere boek?

Dit boek is een overzicht van de beste specimens uit de mineralenverzameling van F. John Barlow, een inmiddels 84-jarig zakenman uit Appleton in de staat Wisconsin (USA). De aandachtige lezer van het tijdschrift 'Mineralogical Record' zal deze naam vast niet ontgaan zijn, want regelmatig worden foto's van specimens uit zijn verzameling in dit tijdschrift afgedrukt. Barlow begon met mineralen verzamelen in 1969 en heeft in zo'n 25 jaar een verzameling van bijna 5000 specimens opgebouwd die behoort tot de mooiste privéverzamelingen ter wereld. We kunnen het boek dan ook vergelijken met de 18de eeuwse catalogi van de toenmalige luxe rariteitenkabinetten van rijke kooplieden.

Het boek bestaat uit zes delen die in totaal 18 hoofdstukken omvatten. Elk hoofdstuk is geschreven door een andere auteur met specifieke kennis ter zake en maakt van het boek méér dan alleen een kijkboek.

Deel I omvat twee hoofdstukken over John Barlow zelf en is een biografie van deze verzamelaar.

Deel II omvat één groot hoofdstuk over "Worldwide Classics". In dit hoofdstuk beschrijven David Wilber en Joel Bartsch honderd uitgezochte specimens uit de Barlow verzameling. Dit hoofdstuk geeft meteen een idee van de kwaliteit van deze collectie.

Deel III behandelt "The Gem Crystal Species" en omvat 3 hoofdstukken die gaan over toermalijn, beryl en pegmatiet-mineralen en over edelstenen en zeldzame mineralen. Hoofdstuk 4 leert ons dat de Barlow verzameling een uitgebreid assortiment aan mooie toermalijnkristallen van de meest uiteenlopende vindplaatsen bevat. Bijzonder in de verzameling is de "Postage Stamp Tourmaline" een toermalijnkristal op een matrix van kwartskristallen die ooit op een Amerikaanse postzegel werd afgebeeld. Het is een prachtstuk dat tevens op de stofomslag is afgebeeld en waarvan de geschiedenis uitvoerig wordt besproken.

In het 5de hoofdstuk worden voornamelijk de verschillende beryl-variëteiten toegelicht en we vinden er dan ook kleurenfoto's van prachtige aquamarijnen, bijzondere smaragden, gosheniet, heliodoor, aquamarijn, rode beryl en een aantal pegmatiet-mineralen. Het zesde hoofdstuk over "gemstones and rare and important minerals" is een vreemd

prachtige diamantkristallen.

Deel IV gaat over de 'native elements' en omvat de hoofdstukken 7 tot en met 11. In deze hoofdstukken worden achtereenvolgens goud, platina, zilver, goud- en zilverhoudende mineralen en koper behandeld. Samen goed voor zo'n 120 bladzijden met een tweehonderdtal mooie kleurenfoto's. De foto's van de goudspecimens afkomstig van de meest uiteenlopende vindplaatsen zijn bijzonder, maar de zilverspecimens uit deze verzameling hoeven er niet voor onder te doen. Zelden treft men een dergelijk assortiment in een verzameling aan (zelfs niet in de verzameling van vele musea). Zo toont de auteur in hoofdstuk 9, zilverspecimens van vindplaatsen in Ontario, Canada; Pribràm, Tsjechië; specimens uit Duitsland (St. Andreasberg, Freiberg, Schneeberg); mooie zilverspecimens van diverse vindplaatsen in Mexico; enkele klassiekers uit Kongsberg, Noorwegen, enz. enz. Het hoofdstuk over gedegen koper is al even imposant als de vorige.

Deel V is getiteld "important locality suites". Gespreid over vijf hoofdstukken worden een aantal bekende vindplaatsen behandeld. We vinden er weer de nodige prachtspecimens van Tsumeb, Namibië (azurieten, een oranjerode cerussiet; dioptaas etc.); rhodochrosiet xx van de N'Chwaning mijn; een anglesiet xl van Touissit, Marokko. Een mooi cupriet xl op matrix van Mashamba West, Congo ontbreekt ook niet. Verder een compleet hoofdstuk over rode beryl en een prachtige verzameling borniet en chalcosiet xx van de Flambeau mijn in Wisconsin.

Het boek besluit in het laatste deel (VI) met wat filosofische beschouwingen en nog een aantal wetenswaardigheden.

Al bij al hebben we hier te maken met een merkwaardig boek. Het gebeurt maar zelden dat tegenwoordig iemand een verhandeling maakt over zijn eigen verzameling en in dat opzicht is dit boek reeds bemerkenswaardig. Het is een typisch voorbeeld van hoe een groot aantal Amerikanen zich de ideale verzameling voorstellen; geen àl te grote specimens, eerder "thumbnails" en "miniatures" maar alle wel van een onbetwistbare kwaliteit.

Ook de afwerking van het boek is prima. De foto's zijn van een kwaliteit die de afgebeelde specimens waardig zijn. Wel is de tekst een beetje op zijn Amerikaans en ik kan me voorstellen dat niet iedereen dat kan appreciëren. De inhoud van het boek is typisch voor het competitieve karakter van verzamelen zoals dat in de USA nogal voorkomt. Voor veel Amerikanen is het overigens zo, dat het succes in de hobby bepaalt of je het in het leven gemaakt hebt. Een citaat dat in het boek wordt aangehaald illustreert dat heel mooi:

> *Let the "forgotten man" become a good collector;*
> *a master of his subject,*
> *and the members of at least one group will make him feel*
> *that he has, after all, a place of importance in his world.*
>
> *- Douglas and Elizabeth Rigby*

[Paul Tambuyser]

uit onze tijdschriften

* **AMERICAN MINERALOGIST** 83(1-2), 02.98

167-171 Ferri-clinoholmquistite, a new Li clinoamphibole from the Pedriza Massif, Sierra de Guadarrama, Spanish Central System
172-177 Bamfordite, a new hydrated Fe Mo oxyhydroxide from Queensland, Australia

* **LAPIS** 23(3), 03.98

8-11 Steckbrief : connellit
13-22 Calcit aus dem Indischen Dekkan-Trapp
23-27 Coelestin und Calcit aus dem Isarwinkel bei Lenggries/Oberbayern
28-33 Diaboleit, cumengeit und dundasit vom Gunver Head bei Padstow/Cornwall
35-37 Bitterfelder Bernstein : der Schatz aus der "Goitsche".
38-39 Neue Mineralien (bamfordit, deliensit, galileit, ilinskit, rhodarsenid)

* **LAPIDARY JOURNAL** 51(11), 02.98

14 Inclusions in alpine quartz

* **LE REGNE MINERAL #** 20, 04.98

5-10 La Corse, singularité géologique de la Méditerrannée occidentale
11-24 Minéralogie des rodingites de la mine de Canari, Corse, France
25-26 Autour de la PlaNet
27 Echos (morimotoite et schorlomite, la paulingite tcheque, $Pb_2Fe^{3+}Cl_3(OH)_4.H_2O$).
31-38 Découvertes minéralogiques récentes dans les pegmatites de l'île d'Elbe (I)
39-40 Nouveaux minéraux (deloneite, frankamenite, gallobeudantite, hechtsbergite, hyttsjoite, krasnovite, intersilite, isolueshite, hanawaltite, penobsquisite).
42-47 Tucson show 1998

* **ROCKS AND MINERALS** 73(1), 02.98

14-32 Alpine minerals
34-38 Chamonix and its alpine minerals
39-42 F.N. Ashcroft and his collection of Swiss minerals
44-51 The Smithsonian Institution's new hall of geology, gems and minerals
54-56 Fluorite on quartz (Chamonix, Haute-Savoie, France)

* **MINERALOGICAL ABSTRACTS** 49(1), 03.98

* **LITHORAMA** 25(4), 04.98

6-10 Proposition de loi visant à la protection du patrimoine géologique (Frankrijk)

* **GEA** 31(1), 03.98

1-9 Zeolieten : deel II : sedimentaire en metamorfe voorkomens en commerciële toepassingen
9 Kunstmatige kleuring van diamant mogelijk niet blijvend.
26-32 Databases als hulp voor de mineralen-verzamelaar
35 Het nut van zand
37 Prehniet

* **AMERICAN MINERALOGIST** 83(3-4), 04.98

323-330 Mineralogy of the Louvres Merovingian garnet chloisonné jewelry : origins of the gems of the first kings of France
365-382 Relationships between microstructure and composition in enargite and luzonite
383-389 Description and crystal structure of yvonite, $Cu(AsO_3OH)2H_2O$
390-399 Georgeericksenite, a new mineral from Oficina Chacabuco, Chile : description and crystal structure

* **GEOLOGY TODAY** 13(6), 12.97

216-222 Mulu - the ultimate in cavernous karst
222-227 The 1996 volcanically induced glacial mega-flood in Iceland - cause and consequence
230-234 New minerals in Australia

* **RIVISTA MINERAL. ITALIANA** 22(1), 03.98

11-18 La miniera di Calabona (Alghero, SS, IT)
21-24 La septarie della provincia di Piacenza
25-29 Offretite del Veneto
30-39 Mineralientage Monaco (= Müchen !) 1997
40-45 I minerali del Passo dell' Ospedalaccio (Reggio emilia, Massa Carrara, I)
46-50 La rossmanite di Rzna e dell'Elba (I)
51-52 Baveno : recenti ritrovamenti : wulfenite ed altre minerali
53-55 I minerali del Monte Orno in alta Valsugana (I)
58-60 Uranofane-beta ed altri minerali del ghiacciaio della Brenva (I)
61-65 I minerali della Sorgente Solfurea di Micciano (I)
67 Eccezionali cristalli di sulvanite a Carrara (I)

* **MINERAUX ET FOSSILES** 24(260), 03.98

5-12 La "corsite" et autres roche orbiculaires
31-32 Randonnée géologique dans le sud marocain
37 L'expérience chimique du mois (6) la crocoite

* **MINERAL. TIJDSCHRIFT** 29(1), 01.98

6 Belgische mineralen ; Richelle ; zwavel
7-9 Lavrion 1997
11-20 Tweelingkristallen (deel 1)

* **MINERAL. TIJDSCHRIFT** 29(2), 03.98

27 Belgische mineralen ; Richelle ; richelliet
31-38 Tweelingkristallen (deel 2)

* **AGAB MINIBUL** 31(4), 04.98

1-15 La sérandite

* **MINERAL NEWS** 14(3), 03.98

1/4 Luminescent phantom quartz from Hudson, St. Croix County, Wisconsin, USA
1/6-7 Tucson 1998
5 Minerals and the WWW
7-10 Turquoise crystal localities

* **DER AUFSCHLUSS** 49(2), 04.98

Themanummer : Grube Messel (Darmstadt, D)
87-132 Industriegeschichte der Grube Messel

* **AUSTRALIAN J. MINERAL** 1(1), 06.95

3-19 The minerals of the Magnet Mine, Tasmania
23-28 Some mines of the Mount Isa District - part 1, the Great Australia Mine
30-31 Notes from Britain

* **AUSTRALIAN J. MINERAL.** 2(1), 06.96

3-10 Some mines of the Mount Isa District - part 3, the Mount Oxide Mine
11-20/38 Zeolites and associated minerals from Borambil, New South Wales, Australia
21-24 The Francis Collection
25-27 Post-mine sulphates from the Teutonic Bore base metal deposit, Western Australia
28 Variable morphology in synthetic zincite
39-41 what's new in minerals (Australia)

* **HONA** 33(1), 03.98

24-28 Het verschijnsel splijting

* **GRONDBOOR EN HAMER** 52(2), 05.98

MINERALEN-FOSSIELEN

Je hobby ? Je passie ? Je beroep ?

Welkom in de wereld van

INTERKRISTAL
MINERALEN - TOEBEHOREN

Daar is zoveel te zien !

Ruwe mineralen, juwelen, gereedschap (hamers, beitels, steenbewerkingsmachines) instrumenten (loupes, microscopen, UV-licht, Geigerteller, kompassen, ultrasoonbaden), presentatiemateriaal (JOUSI-doosjes, standaards, sokkels), enz. ...

INTERESSE ? Bel of schrijf ons voor een gratis katalogus.
Ook welkom na telefonische afspraak in onze show-room.
Wij zijn aanwezig op mineralenbeurzen.

INTERKRISTAL
MINERALEN - TOEBEHOREN
" als 't steengoed moet zijn "

Olmenlaan 8
3050 OUDHEVERLEE
TEL+FAX:016/40.65.39

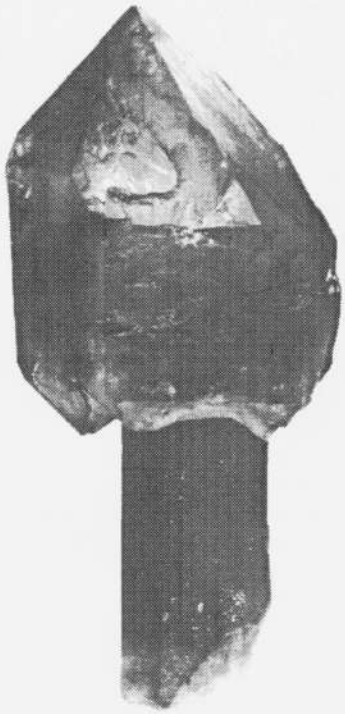

PAUWELS MINERALS

FINE WORLDWIDE SPECIMENS

- DOOR EIGEN IMPORT STEEDS EEN UITGEBREID EN WISSELEND AANBOD VAN GESELECTEERDE MINERALEN.
- WELKOM OP MINERAALBEURZEN OF THUIS NA AFSPRAAK.
- AANKOOP VAN HOOGWAARDIGE SPECIMENS EN VERZAMELINGEN.

BOSKOUTER 70 - B-2070 BURCHT - BELGIË
TEL. + FAX (03) 253 13 79

VERSTEEND HOUT

van de bekendste vindplaatsen in de wereld:
U.S.A., Brazilië,
Madagascar,
Turkije, Centraal Afrika,
Patagonië, België en
vele andere plaatsen ...

wij kunnen leveren:
- afgewerkte schijven in alle maten tot bladen voor salontafels
- boomstammen in alle maten

ONZE SPECIALITEIT

PETRIFIED FOREST
GRUITRODERBAAN 35
3670 MEEUWEN (LIMBURG)
tel. & fax 011/79 24 68